

Yazışma Adresi
Correspondence Address

Nihan TÜRKOĞLU
Atatürk Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Erzurum, Türkiye
nihan-25-kilic@hotmail.com

Geliş Tarihi : Şub 03, 2021
Received
Kabul Tarihi : Nis 20, 2021
Accepted
E Yayın Tarihi : May 01, 2022
Online published

Bu makalede yapılacak atıf
Cite this article as

**Türkoğlu N, Kavuran E,
Karaca S.**
Hemşirelik Öğrencilerinin
İnternete Yönelik Epistemolojik
İnançlarının Belirlenmesi
Akd Tıp D 2022; 8(2):113-120

Nihan TÜRKOĞLU
Atatürk Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Erzurum, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-5843-9097

Esin KAVURAN
Atatürk Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Erzurum, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-4890-520X

Serkan KARACA
Atatürk Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi,
Erzurum, Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-4433-2085

Hemşirelik Öğrencilerinin İnternete Yönelik Epistemolojik İnançlarının Belirlenmesi

Determination of The Epistemological Beliefs of Nursing Students Towards The Internet

ÖZ

Amaç:

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin internete yönelik epistemolojik inançlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem:

Araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 1187 öğrenci oluşturmuştur. Örneklemeye yöntemine gidilmeden araştırmaya katılmayı kabul eden 608 öğrenci çalışma kapsamına alınmıştır. Verilerin toplanmasında 12 soruluk kişisel bilgi formu ve Türkçe geçerlilik güvenilirliği Kılıç Çakmak, Karaoğlan Yılmaz ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan İnternete Yönelik Epistemolojik İnanç Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul onayı ve ilgili kurumdan resmi izin alınmıştır. Toplanan veriler bilgisayar ortamında istatistik paket programlarının yardımı ile değerlendirilmiştir.

Bulgular:

Araştırma sonucunda öğrencilerin internete yönelik epistemolojik inançlarında yaş grubu, sınıf, ikamet ettiği yerde internet bağlantısı olma durumu, günlük internet kullanma süresi, interneti kullanma amacı ve internete bağlanma aracı değişkenleri açısından bir farklılık görülmezken; cinsiyet, öğrencinin hemşirelik bölümünü seçme nedenleri, internet kullanma süresi ve doğru bilgiye ulaşmak açısından interneti kullanmayı güvenli bulma açısından anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Ölçek puan ortalamasına bakıldığında; kesinlik ve bilginin kaynağı alt boyutundan 45,41±14,15, bilginin gerekçelendirilmesi alt boyutundan 16,72±8,42, bilginin yapısı alt boyutundan 24,30±7,49 ve toplamda 86,37±16,74 olduğu saptanmıştır.

Sonuç:

Hemşirelik öğrencilerinin internete yönelik epistemolojik inançlarının orta/net olmayan düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler:

Epistemiyolojik İnanç, Hemşirelik, İnternet

ABSTRACT

Objective:

This study was conducted to determine the epistemological beliefs of the nursing students about the Internet.

Methods:

The study population consisted of 1187 students studying at the Atatürk University Faculty of Nursing in the 2018-2019 academic year. Without sampling selection, 608 students, who agreed to participate in the study, were included in the study. A 12-item Personal Information Form and the Internet-oriented Epistemological Belief Scale, the Turkish validity and reliability of which was adapted by Kılıç Çakmak, Karaoğlu and Yılmaz and Yılmaz (2015), was used for data collection. Ethical committee approval and permission from the related institution was obtained for conducting the research. The data collected were evaluated with the help of statistical package programs in a computer environment.

Results:

There was no difference between epistemological beliefs of the students and age, education level, having an Internet connection in their places of residence, daily Internet use time, the purpose of using the Internet and means of connection to the Internet; however, a significant difference was found in terms of students' gender and reasons for choosing the department of nursing. The Certainty and source of knowledge sub-scale score average was 45.41 ± 14.15 , justification for knowing sub-scale score average was 16.72 ± 8.42 , structure of knowledge sub-scale score average was 24.30 ± 7.49 , and the total scale score average was 86.37 ± 16.74 .

Conclusion:

It was found that the epistemological beliefs of nursing students towards the Internet were at a moderate/unclear level.

Key Words:

Epistemological Beliefs, Using Internet, Nursing

GİRİŞ

Modern sağlık hizmetlerine ait bilgi kaynaklarında sürekli bir artış ve değişim yaşanmaktadır. Bu gelişmeler sonucu oluşan bilgi kaynaklarına erişim ve en doğru bilgiyi kullanma zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Sağlık hizmetinde geleneksel uygulamaların kullanılması güncel bilgilerin uygulamaya aktarılmasını zorlaştırmaktadır. Bu sebeple sağlık hizmeti sunumunda sağlık disiplinlerinin kanıta dayalı uygulamaları takip etmeleri gerekmektedir (1). Hemşirelik eğitim ve uygulamalarında güvenilir ve doğru bilginin belirlenmesi, bulunması, elde edilmesi, değerlendirilmesi ve kullanımı oldukça önemlidir (2). Hemşireler özellikle sürekli artan bilgi kaynaklarından doğru bilgiye ulaşabilmeli ve karar almayı başaramamalıdır. Dolayısıyla hemşirelerin kullandıkları bilgi kaynaklarının güvenilirliği verilen hizmetin etkinliğini de etkilemektedir. Hemşireler bu becerileri, en iyi lisans öğrenimleri sürecinde edinebileceği ve eğitimleri süresince geliştirilebileceği özellikle vurgulanmaktadır (3). Hemşirelik lisans programlarından mezun olan meslek üyelerinin sağlık bakım hizmetlerine hem teorik hem de uygulama becerisi yönüyle önemli bir iş gücü unsuru olarak katılmaktadırlar. Bu

temel unsur ise öğrencilerin sağlıklı ve yeterli bilgi arama davranışı sergilemelerine bağlıdır (1).

Yunanca bilgi anlamına gelen epistemi ile bilim ve kuramı ifade eden logos kelimelerinden oluşan epistemoloji, bilginin ne olduğu, nasıl ulaşılabileceği, kaynağı, yapısı, imkânı, sınırı, yöntemleri ve değerlerini inceleyen felsefi bir akımdır (4). İnanç ise, kişinin şüphe duymaksızın doğru olduğunu varsaydığı olay, olgu, kişi ya da nesneye karşı oluşturduğu içsel kabulüdür (5). Son yıllarda eğitim ve psikoloji alanındaki çalışma konuları arasında önem kazanmaya başlayan epistemolojik inanç, bilginin ne olduğu, nasıl üretildiği, sınırlarının neler olduğu ve gerçeklik derecesi ile bireylerin düşünce ve inançlarını tanımlamaktadır (6).

Bireylerin epistemolojik inanç düzeyleri onların öğrenmelerinde önemli ölçüde etkilidir. Hofer (2001), sabit yeteneğin ve hızlı öğrenmenin epistemolojik inançlarla ilişkili olduğunu ifade etmiştir (7). Deryakulu (2004) yapmış olduğu çalışmada epistemolojik inanç ile öğrencilerin öğrenme ve ders çalışma stratejilerini (5), Gürol ve arkadaşları (2010) çalışmalarında öz yeterlilik düzeyini (8), Aksan ve Sözer (2007) çalışmasında problem çözme becerilerini (9), Özşaker ve arkadaşlarının (10) (2011) yapmış olduğu çalışmada benlik saygısını ve Başbay'ın (2013) yaptığı çalışmada da eleştirel düşünme becerilerini incelediği görülmüştür (11). Epistemolojik inanç ve öğrenme ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde epistemolojik inançları yüksek olan öğrencilerin, düşük olanlara göre daha avantajlı olduğu, akademik başarılarının daha yüksek olduğu ve yeni karşılaştıkları bilgileri ne düzeyde kavradıklarını denetlemede daha başarılı oldukları görülmüştür (12). Ayrıca epistemolojik inanç ile ders başarısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu (13,14), epistemolojik inançları yüksek olan öğrencilerin not ortalamasının da yüksek olduğu görülmüştür (15).

Sağlık eğitiminde epistemoloji inancı değerlendirmek ve nasıl geliştiğini anlamak, öğretim sürecinde önemli veri sağlayabilir ve eğitim programlarının düzenlenmesi ve uygun öğretim yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla kullanılabilir (16). Hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerini bitirmeden önce internetten bilgi elde etmek, bu bilginin güvenilirliğini doğrulayabilmek, nitelikli bilgiye ulaşmak için teknolojik veriyi nasıl doğru şekilde kullanacaklarını öğrenmeleri gerekmektedir (1). Dolayısıyla öğrencilerin teknolojik bilgi okuryazarı olmaları, internete yönelik epistemolojik inançlarında ki gelişmeleri gözlemlemek açısından elde edilecek verilerin sonuçlarına dayalı analizler yapılması gerekmektedir. Buradan yola çıkarak araştırma, hemşirelik öğrencilerinin dersleri hakkında internetten edindikleri bilgilerin doğruluğuna olan inançlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı tasarımda yapılmıştır.

Araştırma Sorusu 1:

Katılımcıların internete yönelik epistemolojik inançları ne düzeydedir?

Araştırma Sorusu 2:

Katılımcıların cinsiyetine göre internete yönelik epistemolojik inanç düzeyleri anlamlı farklılık gösterir mi?

Araştırma Sorusu 3: Katılımcıların internet kullanma süresi ile internete yönelik epistemolojik inançları arasında nasıl bir ilişki vardır?

GEREÇ ve YÖNTEM

Hemşirelik öğrencilerinin epistemolojik inançlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı türde yapılan çalışma Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde Eylül-Ekim 2019 tarihleri arasında yapılmıştır.

Evren ve Örneklem:

Araştırmanın evrenini, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nin bütün sınıf düzeylerinde öğrenim gören toplam 1187 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada, herhangi bir örneklem seçim yöntemine gidilmeden, araştırmaya katılmayı kabul eden 608 öğrenci çalışma kapsamına alınmıştır.

Veri Toplama Araçları:

Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan ve öğrencilerin sosyo demografik özellikleri ile internet kullanımına ilişkin bilgilerini içeren 12 soruluk "Kişisel Bilgi Formu" ve Türkçe geçerlilik güvenilirliği Kılıç Çakmak, Karaoğlu Yılmaz ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan "İnternete Yönelik Epistemolojik İnanç Ölçeği" kullanılmıştır (17). "İnternete Yönelik Epistemolojik İnanç Ölçeği; Kesinlik ve Bilginin Kaynağı (Certainty and Source of Knowledge) sekiz madde, Bilginin Gerekçelenirilmesi (Justification for Knowing) dört madde ve Bilginin Yapısı (Structure of Knowledge) dört madde olmak üzere toplam üç faktör ve 16 maddeden oluşmaktadır". "Ölçekteki Bilginin Gerekçelenirilmesi faktörü altındaki 9, 10, 11, 12. maddeler ters madde olup diğer maddeler olumlu ifadelerden oluşmaktadır". "Ölçek onlu likert şeklinde olup; katılma düzeyleri "(1) Kesinlikle Katılmıyorum" ve "(10) Kesinlikle Katılıyorum" arasında değerlendirilmektedir. Ölçek toplam ve alt boyutlarından alınan toplam puanın yüksek olması öğrencilerin internete yönelik epistemolojik inançlarının gelişmemiş/olgunlaşmamış (naive) olduğunu, düşük puan alınması ise internete yönelik epistemolojik inançlarının gelişmiş/olgunlaşmış (sophisticated) olduğunu göstermektedir. "Öğrencilerin internete yönelik epistemolojik inanç ölçeğinden 64 ve altı puan alması gelişmiş/olgunlaşmış; 65 ve 112 arasında alması orta/net olmayan; 113 ve üstü alması ise internete yönelik epistemolojik inançlarının gelişmemiş/olgunlaşmamış epistemolojik inanca sahip olduğu şeklinde değerlendirilmektedir". Özgün ölçekteki faktörler için bulunan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları sırasıyla; Kesinlik ve Bilginin Kaynağı için .82, Bilginin Gerekçelenirilmesi için .81 ve Bilginin Yapısı için .75 biçimindedir. Bu araştırmada ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları sırasıyla; Kesinlik ve Bilginin Kaynağı için .91, Bilginin Gerekçelenirilmesi için .91, Bilginin Yapısı için .86 ve toplamda .75 biçimindedir."

Etik Kurul Onayı:

Bu araştırma, ilgili tüm ulusal düzenlemelere, kurumsal

politikalara ve Helsinki Bildirgesinin ilkelerine uygundur ve Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (onay tarihi: 09.09.2019-5/8).

Katılımcı Onamı:

Tüm katılımcıların hakları korunmuş ve Helsinki Deklarasyonuna göre prosedürlerden önce yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Ayrıca araştırmada kullanılan ölçek için İnternete Yönelik Epistemolojik İnanç Ölçeğinin Türkçe uyarlamasını yapmış olan Gizem Karaoğlu Yılmaz 'dan da e-mail yoluyla izin alınmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi:

Verilerin toplanmasında online anket yöntemi kullanılmıştır. Oluşturulan anket linki ve çalışma ile ilgili bilgiler hemşirelik fakültesi öğrenci bilgi sistemi üzerinden öğrencilerin cep telefonlarına sms olarak gönderilmiştir. İstatistik analizlerinde SPSS 20.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler sayı (n), yüzde (%), aritmetik ortalama, standart sapma ve ortanca olarak belirtilmiştir. Sürekli değişkenlerin normallik varsayımlarını test etmek için tek örneklem Kolmogorov Smirnov testi, normal dağılım gösteren sürekli değişkenlerde hipotez testleri için bağımsız örneklemelerde t testi ve tek yönlü varyans analizi, normal dağılım göstermeyen değişkenlerde hipotez testleri için Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinin epistemolojik inançlarını belirlemek amacı ile yapmış olduğumuz çalışmada öğrencilerin %50,8'i 20-21 yaşlarında olduğu, %72,9'u kadın ve %39,8'i hemşirelik 2. Sınıf öğrencisidir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %42,'i hemşirelik bölümünü sevdiği için, %27,8'i mecburi nedenlerden ve % 1,6'sı ise arkadaş tavsiyesi ile seçtiğini belirtmiştir (Tablo I).

Tablo I. Öğrencilerin Sosyo-demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (n=608)

Sosyo-demografik Özellikler	S	%
Yaş Grupları		
17-19 yaş	146	24,0
20-21 yaş	309	50,8
22 ve üzeri	153	25,2
Cinsiyet		
Kadın	443	72,9
Erkek	165	27,1
Sınıf		
1. sınıf	60	9,9
2. sınıf	242	39,8
3. sınıf	159	26,2
4. sınıf	147	24,2
Hemşirelik bölümünü seçme nedeni		
Sevdiğim için	258	42,4
Mecburi nedenlerden	169	27,8
Arkadaş tavsiyesi	10	1,6
Diğer	171	28,1

Çalışmaya katılan öğrencilerin % 70,7'si ikamet ettikleri yerde internet bağlantısı olduğunu, internete en çok (%96,2) mobil telefonları ile bağlandıklarını, %36,3'ü internet kullanma sürelerinin en az 5, en çok 8 yıl olduğunu ve günlük internet kullanma sürelerinin en fazla (%54,3) 1 ile 4 saat arasında olduğunu belirtmişlerdir. İnterneti güvenli bulma durumlarına bakıldığında %70,7'si güvenli olduğunu, %5,0'i

de interneti zaman geçirmek amacı ile kullandıklarını belirtmişlerdir (Tablo II).

Tablo II. Öğrencilerin İnternet Kullanımına İlişkin Özelliklerin Dağılımı

Özellikler	S	%
İkamet Edilen Yerin İnternet Bağlantısı Olma Durumu		
Evet	430	70,7
Hayır	178	29,3
İnternet Kullanma Süresi		
1-4 yıl	174	28,6
5-8 yıl	221	36,3
8-10 yıl	130	21,4
11 yıl ve üstü	83	13,7
Günlük İnternet Kullanma Süresi		
1 saatten az	39	6,4
1-4 saat arası	330	54,3
5-8 saat arası	198	32,6
9 saat ve üstü	41	6,7
İnternete güven durumu		
Güvenirim	430	70,7
Güvenmem	178	29,3
İnternet Kullanım Amacı		
Eğitim	116	19,1
Eğlence	138	22,7
Zaman geçirme	322	53,0
İnsanlarla tanışma	4	0,7
Diğer	28	4,6
İnternete ulaşım aracı		
Mobil telefon	585	96,2
Tablet	14	2,3
Bilgisayar	4	0,7
TV	5	0,8

Öğrencilerin İnternete Yönelik Epistemiyolojik İnanç Ölçeği alt boyut puan ortalamalarına baktığımızda Kesinlik ve Bilginin Kaynağı alt boyutundan 45,41±14,15, Bilginin Gerekçelendirilmesi alt boyutundan 16,72±8,42, Bilginin Yapısı alt boyutundan 24,30±7,49 ve ölçek toplam puanında da 86,37±16,74 aldıkları görülmektedir (Tablo III).

Tablo III. Öğrencilerin İnternete Yönelik Epistemiyolojik İnanç Ölçeği Alt Boyut Puan Ortalamaları

İnternete Yönelik Epistemiyolojik İnanç Ölçeği	Madde Sayısı	X±SS	Min-Max	Cronbach Alfa
Kesinlik ve Bilginin Kaynağı	8	45,41±14,15	8-80	0,91
Bilginin Gerekçelendirilmesi	4	16,72±8,42	4-40	0,91
Bilginin Yapısı	4	24,30±7,49	4-40	0,86
Toplam	16	86,37±16,74	25-127	0,75

Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre internete yönelik epistemiyolojik inanç ölçeği puan ortalamalarını karşılaştırdığımızda yaş gruplarına ve okudukları sınıfa göre alt boyutlarda ve ölçek toplam puan arasında herhangi bir anlamlılık yoktur. Cinsiyet değişkenine baktığımızda kadınların ölçek toplam puanının 85,34±16,44, erkeklerin toplam puanının 89,21±0,13 olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin hemşirelik bölümünü seçme nedenlerine göre ölçek puanlarına baktığımızda Bilginin Gerekçelendirilmesi alt boyutunda mesleği sevdiği için seçenlerin puan ortalaması (15,78±8,75), mesleği mecburi nedenlerden seçenlerden (18,28±8,17), arkadaş tavsiyesi ile seçenlerden (17,40±6,07), ve diğer sebeplerle seçenlerden (16,54±8,10) daha düşük olduğu ve aradaki farkın ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (Tablo IV).

Tablo IV. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre İnternete Yönelik Epistemiyolojik İnanç Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Sosyo-demografik Özellikler	n	Kesinlik ve Bilginin Kaynağı	Bilginin Gerekçelendirilmesi	Bilginin Yapısı	Toplam
Yaş Grupları					
17-19 yaş	146	45,46±13,23	17,04±8,43	24,51±7,32	86,97±15,26
20-21 yaş	309	45,05±13,87	16,68±8,15	23,78±7,05	85,47±16,66
22 ve üzeri	153	46,07±15,56 F=0,260 p=0,771	16,48±8,97 F=0,170 p=0,843	25,12±8,45 F=1,684 p=0,186	87,56±18,25 F=0,904 p=0,406
Cinsiyet					
Kadın	443	44,81±13,84	16,58±8,22	23,98±7,29	85,34±16,44
Erkek	165	47,04±14,88 t=1,723 p=0,085	17,11±8,95 t=0,683 p=0,495	25,13±7,98 t=1,655 p=0,098	89,21±0,013 t=2,494 p=0,013
Smf					
1. smf	60	44,88±12,72	18,80±9,20	23,56±6,77	87,25±15,36
2. smf	242	45,25±13,47	16,52±8,12	24,37±7,36	85,95±15,56
3. smf	159	44,97±14,63	16,31±8,30	24,22±7,26	85,66±17,04
4. smf	147	46,36±15,29 F=0,307 p=0,820	16,62±8,67 F=1,389 p=0,245	24,52±8,26 F=0,249 p=0,862	87,41±18,79 F=0,383 p=0,765
Hemşirelik bölümünü seçme nedeni					
Sevdiğim için	258	46,12±14,96	15,78±8,75	25,00±7,86	86,89±17,75
Mecburi nedenlerden	169	43,95±13,30	18,28±8,17	23,29±7,28	85,54±16,33
Arkadaş tavsiyesi	10	49,50±8,48	17,40±6,07	24,11±5,73	91,33±9,72
Diğer	171	45,54±13,95 KW=2,779 p=0,427	16,54±8,10 KW=11,420 p=0,010	24,23±7,16 KW=5,333 p=0,149	86,14±15,93 KW=1,872 p=0,599

Öğrencilerin ikamet edilen yerin internet bağlantısı olma durumu, günlük internet kullanma süresi, internet kullanım amacı ve internete bağlanmak için kullandıkları cihazlar öğrencilerin epistemiyolojik inançları ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yaratmadığı belirlenmiştir. Ancak interneti kullanma sürelerine bakıldığında tüm alt boyutlarda ve toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlılık vardır. Öğrencilerin interneti güvenli bulma durumları incelendiğinde ise Kesinlik ve Bilginin Kaynağı alt boyutu ile ölçek toplam puanında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır (Tablo V).

Tablo V. Öğrencilerin İnternet Kullanımına İlişkin Özelliklerine Göre İnternete Yönelik Epistemiyolojik İnanç Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Kesinlik ve Bilginin Kaynağı	Bilginin Gerekçelendirilmesi	Bilginin Yapısı	Toplam
İkamet Edilen Yerin İnternet Bağlantısı Olma Durumu					
Evet	430	45,70±14,34	16,44±8,69	24,30±7,51	86,40±17,03
Hayır	178	44,70±13,69 t=0,790 p=0,430	17,37±7,72 t=1,234 p=0,218	24,26±7,48 t=0,058 p=0,954	86,28±16,13 t=0,077 p=0,938
İnternet Kullanma Süresi					
1-4 yıl	174	43,15±13,54	18,37±8,71	23,22±7,76	84,55±15,94
5-8 yıl	221	44,58±13,52	16,86±8,17	23,85±7,25	85,09±16,47
8-10 yıl	130	46,07±12,86	15,53±7,52	24,94±6,78	86,53±16,43
11 yıl ve üstü	83	51,32±17,22 F=6,760 p=0,000	14,71±9,25 F=4,668 p=0,003	26,62±8,15 F=4,474 p=0,000	93,49±18,15 F=5,992 p=0,004
Günlük İnternet Kullanma Süresi					
1 saatten az	39	43,86±15,44	15,78±10,46	25,42±9,80	85,07±19,05
1-4 saat arası	330	45,42±13,79	16,57±8,03	24,56±7,20	86,57±16,78
5-8 saat arası	198	45,40±14,01	17,34±8,41	23,59±7,54	86,10±15,86
9 saat ve üstü	41	46,87±16,77 F=0,288 p=0,834	15,80±9,54 F=0,701 p=0,552	24,40±7,14 F=0,997 p=0,394	87,17±18,93 F=0,137 p=0,938
İnternete güven durumu					
Güvenirim	430	46,99±14,56	16,60±8,55	24,55±7,79	88,20±16,85
Güvenmem	178	41,63±12,37 t=4,286 p=0,000	17,00±8,13 t=0,519 p=0,604	23,66±6,70 t=1,325 p=0,186	81,98±15,73 t=4,178 p=0,000
İnternet Kullanım Amacı					
Eğitim	116	45,06±14,89	16,23±9,56	25,34±8,71	86,65±17,55
Eğlence	138	45,91±14,73	16,32±7,89	24,43±7,57	86,31±17,71
Zaman geçirme	322	45,55±13,63	17,20±8,06	23,94±6,90	86,74±15,81
İnsanlarla tanışma	4	44,00±14,53	23,50±12,79	20,50±7,14	88,00±12,35
Diğer	28	43,03±14,61 KW=1,079 p=0,898	14,28±8,91 KW=8,107 p=0,088	23,82±8,25 KW=4,263 p=0,372	81,14±19,45 KW=2,089 p=0,719
İnternete ulaşım aracı					
Mobil telefon	585	45,29±14,16	16,75±8,34	24,24±7,48	86,22±16,78
Tablet	14	52,00±16,08	13,85±9,55	26,07±9,29	91,92±18,28
Bilgisayar	4	40,00±2,00	14,00±16,06	27,00±7,39	81,00±6,68
TV	5	45,60±8,53 KW=4,490 p=0,213	23,00±5,24 KW=7,044 p=0,070	23,00±4,06 KW=2,457 p=0,483	91,60±13,48 KW=1,079 p=0,898

TARTIŞMA

Bakım kalitesinin artırılması, maliyetinin düşürülmesi ve hasta merkezli bakımın geliştirilmesi, hemşirelerin mesleki bilgi ve becerilerini arttırmak amacıyla bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanmaları ile mümkündür (18). Hemşirelik öğrencilerinin epistemoloji inançlarını belirlemek amacıyla yaptığımız bu çalışmada katılımcıların tanıtıcı özellikleri incelendiğinde; çoğunluğunun kadın (%72,9) olduğu ve %42,4'ünün hemşirelik bölümünü sevdiği için seçtiği ve %50,8'inin 20-21 yaş arasında olduğu belirlenmiştir (Tablo I). Yapılan çalışmalarda da internet kullanıcılarının büyük çoğunluğunun özellikle 18-24 yaş aralığındaki genç yetişkinlerden oluştuğu görülmektedir (19). Türkiye İstatistik Kurumu 2018 yılı verileri de benzer şekilde, ülkemizde internet kullananların %90,7'sininin 16-24 yaş grubunda olduğunu belirtmiştir (20). Bu açıdan değerlendirildiğinde çalışmamızda yer alan öğrenci grubunun yaşamında internet önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmada öğrencilerin internet kullanımına ilişkin özelliklerinin dağılımı incelendiğinde; %70,7'sininin ikamet edilen yerin internet bağlantısı bulunmakta, %36,3'ü 5-8 yıldır internet kullanmakta, %54,3'ü günde 1-4 saat arasında internet kullanmakta, %70,7'si doğru bilgiye ulaşmak için interneti güvenli bulmaktadır. Öğrencilerin %53'ü interneti zaman geçirme amacıyla kullanırken, %96,2'si mobil telefon kullanarak internet ulaşımını sağlamaktadır (Tablo II). Bu durum, üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğunun teknoloji kullanımına yatkın Y ve Z kuşağı olduğu internet ve sosyal medyanın önemli bir iletişim aracı olarak kabul edildiği göz önüne alındığında şaşırtıcı değildir. Epistemolojik inanç ölçeğinde bireyin düşük puan alması öğrenme kabiliyetinin artabileceğine, bilgiyi oluşturarak bilgi üretebileceğine, öğrenmenin çabalar sonucu oluşacağına ve gerçeklerin zaman içinde değişebileceğine olan inancını ifade eder. Yüksek puan alması ise öğrenme kabiliyetinin genetik olduğuna, zeki bireylerin çaba göstermeden daha çabuk öğrendiklerine, diğerlerinin ise sınırlı öğrenme yeteneklerinden dolayı zor problemleri ne kadar uğraşsalar da çözemeyeceklerine, böyle kişiler için çabanın öğrenme ile sonuçlanmayacağına, gerçeklerin kesin ve değişmezliğine olan inancı ifade eder (21). Araştırmada, öğrencilerin İnternete Yönelik Epistemiyolojik İnanç Ölçeği puan ortalamalarının dağılımı incelendiğinde; katılımcıların İnternete Yönelik Epistemiyolojik İnanç Ölçeğinden aldığı ortalama puan ortalaması $86,37 \pm 16,74$ olarak bulunmuştur. Ayrıca, öğrencilerin Kesinlik ve Bilginin Kaynağı alt boyutundan $45,41 \pm 14,15$, Bilginin Gerekelendirilmesi alt boyutundan $16,72 \pm 8,42$, bilginin yapısı alt boyutundan $24,30 \pm 7,49$ puanı almışlardır (Tablo III). Ölçeğin puan aralıkları dikkate alındığında hemşirelik öğrencilerinin internete yönelik epistemolojik inançlarının orta düzeyde yani net olmadığı söylenebilir. Ölçeğin her bir alt boyutundan alınan yüksek puan, bireyin o alt boyuta ilişkin gelişmemiş/olgunlaşmamış epistemolojik inançlara sahip olduğunu; düşük puan ise gelişmiş/olgunlaşmış epistemolojik inançlara sahip olduğunu göstermektedir (5). Bu bilgiye dayanarak; öğrenci hemşirelerin kesinlik ve bilginin kaynağı ve bilginin yapısı inançlarının orta düzeyde olduğu, bilginin gerekelendirilmesi inançlarının ise orta düzeyin

üzerinde olduğu görülmektedir. Yani, öğrenci hemşirelerin en gelişmiş inançlarının bilginin gerekelendirilmesi olduğu anlaşılmaktadır. Çalışma bulgularımıza benzer şekilde Karaoğlu Yılmaz ve Kılıç Çakmak (2016) tarafından öğretmen adaylarının internete yönelik epistemolojik inançlarını belirlemeye yönelik araştırmada da öğretmen adaylarının internete yönelik epistemolojik inançlarının orta yani net olmayan düzeyde olduğu belirlenmiştir (22). Araştırmada öğrencilerin epistemolojik inançlarının yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Yapılan çalışmalarda yaş grupları ile epistemolojik inançları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu ve yaş arttıkça katılımcıların daha gelişmiş epistemolojik inanca sahip oldukları bildirilmiştir. Ancak diğer çalışmalardaki sonuçlar ile çalışmamız benzerlik göstermektedir. Bunun nedeninin ise, çalışma grubunun farklılık göstermesi olabilir (23). Araştırmada öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre internete yönelik epistemiyolojik inanç ölçeği puan ortalamaları karşılaştırıldığında; kadınların İnternete Yönelik Epistemiyolojik İnanç Ölçeği toplam puan ortalaması erkeklere göre daha düşük olduğu belirlenmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Ölçekten düşük puan alınması internete yönelik epistemolojik inançlarının gelişmiş olduğunu göstermektedir. Biçer ve ark. benzer şekilde öğretmen adaylarıyla bir çalışma yapmış ve sonuç olarak kadın öğretmen adaylarının epistemiyolojik inançlarının daha olumlu yönde olduğu belirlemiştir (24). Yapılan bir çalışmada da kadın öğrenciler, erkek öğrencilere göre öğrenmenin yetenekten çok gösterilen çabaya bağlı olduğuna inanmaktadırlar ve bulgu elde edilen araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir (25). Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha gelişmiş epistemolojik inançlara sahip olduğunu söylemektedir. Deryakulu (2005) yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinin bilgi ve öğrenmeye ilişkin inançlarda anlamlı fark bulmasa da kız öğrencilerin bu alandaki puan ortalamalarının daha yüksek olduğunu saptamıştır (5). Araştırmalarda cinsiyet değişkenine göre farklı sonuçlara ulaşılmasının öğrencilerin okul dışındaki yaşantılarından, öğrencilik sırasındaki yaşantılardan ve okullarda eğitim veren kişilerin öğretme alışkanlıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Aynı öğrenme ortamında bulunan kız ve erkek öğrencilerin epistemolojik inançlarının farklılık göstermesinin farklı nedenleri olmalıdır. Bu nedenler arasında eğitimcilerin epistemolojik inançlarının farklılık göstermesi, öğrenme sürecinde öğrencilerin sürece katılım düzeyi, öğrencilerin kişisel özellikleri, sosyo-kültürel yapının cinsiyetlere yüklediği roller gibi değişkenleri sayılabilir.

Araştırmada hemşirelik bölümü seçme nedenine göre ölçek puan ortalamaları karşılaştırıldığında; bölüme sevk gelen öğrencilerin İnternete Yönelik Epistemiyolojik İnanç Ölçeği bilginin gerekelendirilmesi alt boyut puan ortalamasının diğer gruplara göre daha düşük olduğu belirlenmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$) (Tablo IV). Ülkemizde hemşirelik mesleğinin gelişmesi ve statüsünün artırılması için mesleğin tam anlamıyla uygulanıp yerine getirilmesi önem taşımaktadır. Bu nedenle bu meslekleri seçen kişilerin bilinçli olarak seçmeleri, mesleği iyi tanımaları, kabullenmeleri ve sevmeleri

gerekmektedir (26). Bu çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun hemşirelik bölümünü severek seçmeleri, hem eğitim kalitesini hem de bireysel başarıyı artıracığından önemli görülmektedir. Bunun yanında başarıyı artırmanın yollarından biri de öğrencilere, kendi kendine öğrenme becerisi kazandırmak, mesleki ve sosyal hedeflerine ulaşabilmelerini sağlamak için internete yönelik becerilerinin kazandırılması, önemli olan bir gerekliliktir.

Araştırmada epistemolojik inançlar açısından sınıf düzeylerine göre farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Yapılan bir araştırmada öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça epistemolojik inançlarının da arttığı saptanmıştır (27). Diğer bir çalışmada ise fen bilgisi öğretmen adaylarıyla yapılmış; benzer şekilde epistemolojik inançların zamanla değişebildiğini göstermişlerdir (28). Öğrencilerin epistemolojik inançlarının sınıf düzeyine göre fark olmaması, var olan hedef kazanımlarının yeniden gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Çünkü olması gereken, sınıf seviyeleri arttıkça alınan eğitimin ve üniversite eğitiminin kişilere kattığı niteliklerin bir sonucu olarak epistemolojik inançların da artması gerekmektedir. Araştırmada, öğrencilerin internet kullanımına ilişkin özelliklerine göre internete yönelik epistemolojik inanç ölçeği puan ortalamaları karşılaştırıldığında; 1-4 yıldır internet kullanan öğrencilerin Kesinlik ve Bilginin Kaynağı, Bilginin Yapısı ve toplam boyutta puan ortalaması diğer gruplara göre daha düşük, bilginin gerekçelendirilmesi alt boyutunda da daha yüksek olduğu belirlenmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Ayrıca doğru bilgiye ulaşmak için interneti kullanmayı güvenli bulmayan öğrencilerin Kesinlik ve Bilginin Kaynağı ve toplam boyutta aldıkları puan ortalaması güvenli bulan öğrencilere göre daha düşük olduğu bulunmuş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0.001$) (Tablo V). Öğrencilerin %53'ü (322) interneti zaman geçirmek için kullandığını belirtmiştir, internet kullanım amacına göre ölçek toplam puanına bakıldığında eğlence amacı ile kullananların (%22,7) toplam puanlarının ($86,31\pm 17,71$) daha düşük olduğu ancak aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Literatürde öğrencilerin interneti daha çok bilgiye erişme aracı olarak kullandığını ifade eden çalışmaların yanı sıra (29) çalışma bulgularımıza paralel olarak öğrencilerin interneti daha çok sosyal medya amacı ile kullandığını belirten çalışmalar da mevcuttur (30). Öğrencilerinin interneti büyük oranda sosyal bir eğlence kaynağı olarak görmeleri epistemolojik inançları üzerinde etkili olmadığını düşündürülebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda öğrencilerin internete yönelik epistemolojik inançlarında yaş grubu, sınıf, ikamet ettiği yerde internet bağlantısı olma durumu, günlük internet kullanma süresi, interneti kullanma amacı ve internete bağlanma aracı değişkenleri açısından bir farklılık görülmezken; cinsiyet açısından bakıldığında kadınların erkeklere oranla epistemolojik inançlarının daha gelişmiş/olgunlaşmış olduğu görülmektedir. Sonuç olarak hemşirelik öğrencilerinin internete yönelik epistemolojik inançlarının orta/net olmayan düzeyde olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu interneti çeşitli amaçlarla kullanmaktadır. Ancak, internet kullanımının öğrencilerin gelişimini destekleyici bir kullanım alanına yönlendirilmesi gerekmektedir. Bunun için de hemşirelik eğitimine özgün internette içerikler ve etkinlikler geliştirilebilir ya da öğrencilerin internette başarılı bir arama yapma becerilerini geliştirmelerini destekleyecek eğitimler düzenlenebilir.

Etik Kurul Onayı:

Bu araştırma, ilgili tüm ulusal düzenlemelere, kurumsal politikalara ve Helsinki Bildirgesinin ilkelerine uygundur ve Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (onay tarihi: 09.09.2019-5/8).

Katılımcı Onamı:

Tüm katılımcıların hakları korunmuş ve Helsinki Deklarasyonuna göre prosedürlerden önce yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Yazar Katkıları:

Fikir – N.T., E.K., S.K.; Tasarım - N.T., E.K., S.K.; Denetleme - N.T., E.K.; Kaynaklar - N.T., E.K., S.K.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – S.K.; Analiz ve/veya Yorum – N.T., E.K., Literatür Taraması - N.T., E.K., S.K.; Yazıyı Yazan - N.T., E.K., S.K.; Eleştirel İnceleme - N.T., E.K., S.K.

Çıkar Çatışması:

Yazarların beyan edecek çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek:

Bu çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Sunulduğu Kongre: 24-26 Ekim 2019, Erzurum Palandöken Uluslararası Hemşirelik Eğitim Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

1. Yılmaz M. Hemşirelik bakım hizmetinin kalitesini geliştirme yolu olarak kanıta dayalı uygulama. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2005; 9(1): 41-48.
2. Faydalıgöl ÖD. Hemşirelik öğrencilerinde bilgi okuryazarlığı eğitimi. 25-27 Kasım 2015 tarihinde gerçekleşen 6th International Symposium on Information Management in an Changing World'de sunulmuştur. (Erişim tarihi: 15.09.2020), <https://ab.org.tr/ab16/bildiri/137.pdf>
3. Hallila, L. E., Al Zubaidi, R., Al Ghamdi, N., & Alexander, G. Nursing students' use of Internet and Computer for their Education in the College of Nursing. Int J Nurs Clin Pract, 2014; 1(108):1-5.
4. Çakmak EK, Yılmaz FGK, Yılmaz R. İnternete yönelik epistemolojik inanç ölçeğinin uyarlama çalışması. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama. 2016; 5(1): 53-71.
5. Deryakulu D. Epistemolojik inançlar. Kuzgun Y, Deryakulu D, editörler. Eğitimde Bireysel Farklılıklar. 2.basım. Ankara: Nobel Yayın-Dağıtım. 2006; 261-91.
6. Tezci E, Erdener MA. ve Atici S. The effect of pre-service teachers' epistemological beliefs on teaching approaches. Universal Journal of Educational Research. 2016; 4(12A): 205-15.
7. Hofer B. Personal epistemology research: Implications for teaching and learning. Journal of Educational Psychology Review. 2001; 13(4): 353-83.
8. Gürol A, Altunbaş S, ve Karaaslan N. Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ve epistemolojik inançları üzerine bir çalışma. e-Journal of New World Sciences Academy. 2010; 5: 1395-404.
9. Aksan N, Sözer MA. Üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiler. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2007; 8(1): 31-50.
10. Özşaker M, Canpolat M, ve Yıldız L. Beden eğitimi öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ve benlik saygıları arasındaki ilişki. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2011;5(2): 155-64.
11. Başbay M. Epistemolojik inancın eleştirel düşünme ve üstbilgi ile ilişkisinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. Eğitim ve Bilim. 2013;38(169): 249-62.
12. Schommer M. Effects of beliefs about the nature of knowledge on comprehension. Journal of Educational Psychology. 1990; 82(3): 498- 504.
13. Topçu MS, Tüzün ÖY. Elementary students' metacognition and epistemological beliefs considering science achievement, gender and socioeconomic status. Elementary Education Online. 2009; 8(3): 676-93.
14. Sapanç A. Öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ile bilişüstü düzeylerinin akademik başarıyla ilişkisi. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2012; 10(1): 311-31.
15. Erol M, Ercan L. Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin kişisel epistemolojileri ve benlik algılarının incelenmesi. Eğitimde Kuram ve Uygulama. 2015; 11(2): 492-520.
16. Evans L, Trotter D.R, Jones BG, Ragain R.M, Cook RL, Prabhu F.R, Linton KS. Epistemology and uncertainty. Family medicine, 2012; 44(1):14-21.
17. Çakmak EK, Yılmaz FGK, Yılmaz R. İnternete yönelik epistemolojik inanç ölçeğinin uyarlama çalışması. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama. 2015; 5(1): 53-71.
18. Stroehlein M, Bayer T. Social media and nursing today. SOJ Nur Health Care. 2016; 2(2): 1-3.
19. Karasu F, Bayır B, Çam HH. Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ile Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Sosyal Bilimler Dergisi. 2017; 7(14): 372-86.
20. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. 2018. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028. Erişim Tarihi:23.05.2019
21. Karhan İ. İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin epistemolojik inançlarının demografik özelliklerine ve bilgi teknolojilerini kullanma durumlarına göre incelenmesi (Doktora tezi). İstanbul, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2007.
22. Karaoğlan Yılmaz FG & Kılıç Çakmak E. Internet specific epistemological beliefs and online information searching strategies of pre service teachers gender and department differences. Participatory Educational Research. 2016; 3(2): 63- 80.
23. Bayrak, E., Çoban, B., Çınar, V., & Coşkun, Z. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğretmen

- adayları ile eğitim fakültesi öğretmen adaylarının bilimsel epistemolojik inançlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Fırat Üniversitesi örneği). *International Journal of Social Science*. 2013; 6(2): 1817-28.
24. Biçer B, Er H, Özel A. Öğretmen Adaylarının Epistemolojik İnançları ve Benimsedikleri Eğitim Felsefeleri Arasındaki İlişki. *Journal of Theory & Practice in Education (Jtpe)*. 2013; 9(3): 229-42.
25. Aypay A. Epistemolojik inançlar ölçeğinin Türkiye uyarlaması ve öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2011; 12(1): 1-15.
26. Andsoy I.I, Güngör T, Bayburtluoğlu T. Karabük Üniversitesi Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği tercih etme nedenleri ve mesleğin geleceği ile ilgili görüşleri. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2012; 1(3): 124-30.
27. Schommer M, Calvert C, Gariglietti G, Bajaj A. The development of epistemological beliefs among secondary students: A longitudinal study. *Journal of Educational Psychology*. 1997; 89: 37-40.
28. Tüzün ÖY, Topçu MS. Exploration of preservice science teachers' epistemological beliefs, world views, and self-efficacy considering gender and achievement. *Elementary Education Online*. 2013; 12(3): 659-7.
29. Tatlı Z, Aydın A, Şimşek P, Özdemir M, Gölbaşı S, Karacan S, Gürsoy A, Gündüz A. Hemşirelerin ve Hemşirelik Öğrencilerinin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Durumları. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 2018; 1(1): 18-27.
30. Kırağ N, Yıldız H, Hayar E, Gudu G, Kandemir E, Çınar H, Öztürk N. Hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı ve ilişkili faktörler. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*. 2016; 8: 15-36.